

Собуцька Б.Б.

студент,

Науковий керівник: Дуравкін П.М.

кандидат юридичних наук, доцент,

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

БІТКОЇН: ЕКСКУРС У КРИПТОВАЛЮТНИЙ РИНОК

Близько десятиліття тому на ринку з'явився біткоїн, але міжнародне визнання він отримав лише за останні декілька років. Аби зрозуміти таку масову популярність, необхідно виявити сутність крипто валюти, принцип її дії.

Для цього слід перемістити увагу до острова Яп, що входить до складу одного зі штатів Мікронезії. Місцеве населення користується доволі цікавою грошовою системою: нарівні з американським доларом використовуються вапнякові диски, що називаються каменями Раї. При здійсненні товарно-грошових операцій їх не переміщують з місця на місце і не обмінюють так, як це роблять з купюрами чи монетами, адже камені Раї можуть досягати великих розмірів. Так, вага найбільшого становить близько 4 тонн, а діаметр сягає 4 метрів. Саме тому япці просто слідкують за тим, хто володіє тією чи іншою частиною каменя. Під час транспортування через океан одного з каменів останній випав за борт. По поверненню було вирішено, що камінь як і раніше належатиме мореплавцям і надалі залишатиметься в грошовій системі, навіть лежачи на дні океану.

Подібне мало місце і в історії Нового Світу: у 1932 році Банк Франції попросив США конвертувати його вклади з доларів на золото. Але було надто проблематично пересилати все обмінене золото в Європу, тому золото просто позначили як таке, що належить Франції.

Ці два приклади показують, що немає нічого дійсно цінного в валюті, камені чи золоті. Єдина причина, чому вони мають хоч якусь цінність, це тому, що було вирішено наділити їх вартістю. Гроші – це лише засіб обміну і транзакцій. Люди просто домовились про їх вартісну оцінку. З одного боку це своєрідна колективна вигадка, з іншого – дуже потужне поняття, чий розвиток з часом набирає все більших обертів.

Так, останні два десятиліття людство використовує електронні гроші. Можна оплатити покупки, комунальні платежі, отримати зарплату та ін. в режимі онлайн. Насправді це лише зміна низки нулів і одиниць на комп'ютерах. Немає нічого фізичного, що можна було б тактильно відчутися чи хоча б побачити як камінь чи навіть монету. Електронні гроші дозволяють здійснювати перекази по всьому світу за лічені секунди. Подібні операції можливі завдяки фінансовим організаціям, на які в той же час покладається вина у разі збоїв та обов'язок усунути несправності. Подібна система є недосконалою і повною протиріччю. Чимало банківських карток резидентів одних країн не працюють в інших. Переказ коштів за кордон і конвертування

валют, як правило, дуже дорогі і часоємкі при всій мобільності характеру таких операцій. Так, підприємець може відкрити онлайн-бізнес за декілька хвилин, але в той же час стикається з проблемою отримання кредиту чи переказів. Доступність електронних грошей і право ними самостійно розпоряджатись обмежуються вищезгаданими організаціями. Такий стан речей пояснюється тим, що електронні гроші, по суті, не належать власникам, вони лише знаходяться в базі даних того чи іншого банку та інших організацій, які, до слова, не співпрацюють між собою. Це все здорожує та сповільнює транзакційні операції, перешкоджає подальшому прогресу. Гроші рухаються лише зі швидкістю роботи банківських установ.

Світ стоїть на початку нової ери грошей, де людей та організації буде повністю вилучено з ланцюжка. Криптовалюта – це і є перший ступінь цієї еволюції. Криптовалюта – це електронні гроші, які не управляються жодним банком чи владою. Вони створені для того, щоб бути засобом оплати без посередників. Біткоїн – найбільш розповсюджена та відома криптовалюта, хоча їх є сотні: Litecoin, Ethereum, Ripple тощо. Саме це і є справжні гроші.

Криптовалюта опирається на такий розділ математики як криптографія. Це наука про захист обміну інформацією, що включає два аспекти: маскування з ціллю заховати на найбільш видному місці та перевірку справжності джерела кожної частинки інформації. Криптографія є настільки потужною, що США прирівняло її до зброї. Те, що дає банк, а саме грошові перекази, тепер можна отримати з допомогою криптографії. Це звільняє від необхідності звернення до банківських установ для захисту переказів. Біткоїн опирається на ту ж ідею, яку використовували япці – загальне колективне оповіщення про трансфери. Система є прозорою: кожен має доступ до списку всіх транзакцій, що відбуваються. Інформація записується в блоки, які містять такі списки, з допомогою комп'ютерного коду на тисячах мережевих комп'ютерів. Всі вони колективно підтверджують інформацію про власника криптовалюти. Блоки – це пам'ять всієї системи.

Існує програма, яка створює нові біткоїни у відповідності до плану. Щоб отримати біткоїн, необхідно розв'язати випадкову криптозадачу. Комп'ютер намагається отримати потрібне число, і коли це вдається, він публікує рішення для решти мережі і отримує винагороду – біткоїни. Користувачі програми – біткоїн-майнери – збирають разом блоки транзакцій і перевіряють їх. В обмін на це вони отримують новостворену валюту і плату за операцію між сторонами. Енергоспоживання системи надзвичайно високе і прирівнюється до енергоспоживання однієї країни, що робить криптовалюти першої хвилі дещо повільними. Однак наступне покоління обіцяє бути набагато кращим та швидшим.

Уряд України теж повинен бути зацікавленим в цьому розвитку, адже криптовалюта – це перший крок до єдиної глобальної системи програмованих грошей. Тоді ж зміниться принцип забезпечення безпеки, буде надана

можливість самостійно визначати вартість. Все це потребує належного правового регламентування. На жаль, в українському законодавстві немає норм, які б регулювали подібні відносини чи хоча б встановили правовий статус криптовалюти.

Натомість наприкінці 2014 року НБУ у своєму листі вказав, що вважає біткоїн грошовим сурогатом. На даний момент він не є заборонений, адже хоч НБУ і закликало утримуватись від використання криптовалюти, цей заклик носить лише рекомендаційний характер, тому згідно до принципу «дозволено все, що не заборонено» біткоїн широко використовується українцями і набирає все більшої популярності, що не є дивним з огляду на його переваги.

Криптовалюта являє собою апогей платіжних технологій і особливо ефективна для міжнародних транзакцій. Але поки в українському законодавстві не буде чітко прописано відповідні норми, які б регулювали порядок руху біткоїну та здійснення платежів з їх допомогою, економічний розвиток буде призупинено і подальший поступ буде неможливим. Відсутність норм гальмує розвиток торгівлі біткоїнами, яка принесла б чималий дохід, що, в свою чергу, міг би бути визнаний таким, що оподатковується. Також варто зазначити, що врегульована платформа привабила б на український ринок чимало інвесторів, що знову ж таки значно посприяло розвитку економіки. Тому чим швидше в Україні врегулюється питання правового статусу криптовалюти, тим швидше ми зможемо йти в ногу з передовими країнами світу.

Цезар А.Р.

студент,

Науковий керівник: Діордіца І.В.

кандидат юридичних наук, доцент,

Навчально-науковий юридичний інститут,

Національний авіаційний університет

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПРАВОРОЗУМІННЯ «КІБЕРБЕЗПЕКИ» В УКРАЇНІ

Нині Україна знаходиться на тому етапі розвитку, коли усе суспільство не уявляє свого життя без інформації. Саме тому, на наше переконання, даний етап характеризується максимальною інформатизацією всіх сфер її життєдіяльності. Більшість процесів, в тому числі процеси, пов'язані з фінансовою, банківською та іншими важливими для існування країни сферами, були перенесені у так званий кіберпростір, і це тягне за собою одночасно і позитивні, і негативні наслідки. Наявність всієї інформації у